

SOC458 tělo a tělesnost

Vyučující: Kateřina Lišková, PhD.; Eva Šlesingerová, PhD.

Kdy a kde: úterý 16-17:30 v místnosti U34

Přednáška + seminář

Ukončení: Zkouška (10 ECTS)

Konzultační hodiny:

Kateřina Lišková (čtvrtek 16-17, 353)

Eva Šlesingerová (úterý 10-11:30, 349)

Abstrakt: Kurz provádí studující základními perspektivami, ze kterých sociální věda analyzuje téma těla a tělesnosti. Všímá si těla jako společenského a kulturního objektu a zároveň jako aktéra sociálních procesů. Na vybraná témata budeme nahlížet z pohledu sociální antropologie a feministické teorie.

Hodnocení a podmínky absolvování kursu:

60% - esej na vybrané téma, 17 000 - 20 000 znaků včetně poznámek pod čarou a literatury; výběr relevantního tématu a jeho zpracování pomocí k němu vztažených konceptů/analytických nástrojů a interpretace je ve vaší kompetenci a bude součástí hodnocení. Kriticky použijte literaturu z kurzu.

40% - zkouška (ústní)

K úspěšnému absolvování je třeba získat minimálně **60%** bodů.

Mimo bodování a jako povinné je odevzdání otázek k četbě na každou hodinu. Otázky odevzdávejte písemně - vytištěné nebo čitelně napsané - na začátku každé hodiny; je možno 2x neodevzdat. Každé další neodevzdání sníží výslednou známku o jeden stupeň.

časový rozvrh kurzu:

1. týden (21.2.)

organizační setkání

úvod do tématu

2. týden (28.2.)

rektorské volno

3. týden (6.3.)

antropologie a tělo/a

dualismus: duše/tělo, tělo a subjektivita, sociální, symbolický, politický rozměr tělesnosti, antropologie emocí, antropologie mysli

Četba:

Scheper-Hughes, Nancy and Margaret M. Lock. „The Mindful Body: A Prolegomenon to Future Work in Medical Anthropology“, *Medical Anthropology Quarterly*, New Series, Vol. 1, No. 1 (Mar., 1987), pp. 6-41

4. týden (13.3.)

disciplinace ženského těla a odpor

Četba:

Bartky, Sandra Lee. 1988. „Foucault, Femininity, and the Modernization of Patriarchal Power“. In *Feminism and Foucault. Reflections on Resistance*. Ed. by Irene Diamond and Lee Quinby. Boston: Northeastern University Press, pp. 61-86.
Bordo, Susan. 1993. „The Body and the Reproduction of Femininity“. In *Unbearable Weight*, pp. 165-184.

5. týden (20.3.)

genom, embryo, populace

kategorie „života“, DNA jako software, DNA jako interpretace, biomoc, rasa včera a dnes, reprodukce, populace

Četba:

Rabinow, P., N. Rose. 2006. „Biopower Today.“ *BioSocieties* 1: 195-217.

Doporučená četba:

Margaret Lock, Vinh Kim Nguve. 2010. *An Anthropology of BioMedicine*. Blackwell. Str. 348-359

Skinner, David. 2007.(2006). „Rasializované budoucnosti: Biologismus a měnící se politika identity“. In: *Sociální studia (Rasa)*. Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity, 4/2007, s.53-80. ISSN 1214-813X

Mulkay, Michael. 1997. *The Embryo Research Debate: Science and the Politics of Reproduction*. Cambridge: Cambridge University Press

Martin, Emily. 1999. "The Egg and the Sperm: How Science Has Constructed a Romance Based on Stereotypical Male-Female Roles." Pp. 15-28 in S. Hesse-Biber, Ch. Gilmartin, and R. Lydenberg (eds.). *Feminist Approaches to Theory and Methodology: An Interdisciplinary Reader*. Oxford: Oxford University Press.

Rose, Nikolas. 2007. *The Politics of Life Itself: Biomedicine, Power and Subjectivity in the Twenty First Century*. Princeton, Oxford: Princeton University Press.

6. týden (27.3.)

ženská těla jako předmět/produkt medicíny

Četba:

Lorde, Audre. 1999. „A Burst of Light: Living with Cancer“. In *Feminist Theory and the Body*. ed. by Janet Price and Margrit Shildrick. New York: Routledge, pp. 149-152.

Sedgwick, Eve Kosofsky. 1999. „Brest Cancer: An Adventure in Applied Deconstruction“ In *Feminist Theory and the Body*. ed. by Janet Price and Margrit Shildrick. New York: Routledge, pp. 153-156.

Haraway, Donna. 1991. „The Biopolitics of Postmodern Bodies: Constitutions of Self in Immune System Discourse“. In *Simians, Cyborgs, and Women. The Reinvention of Nature*. New York: Routledge, pp. 203-230.

7. týden (3.4.)

čtecí týden

8. týden (10.4.)

výuka není

9. týden (17.4.)

antropologie, tělo a medicína

aplikovaná antropologie, tělo jako materie, ekonomie těl, medicínský pluralismus, etnomedicína, CAM, biomedicína, medikalizace

Četba:

Sheper-Hughes. 2002: „*Commodity fetishism in Organs Trafficking*“. In: Scheper-Hughes, Wacquant. *Commodifying Bodies*. London: SAGE, str.31-62

Doporučená četba:

Margaret Lock, Vinh Kim Nguve. 2010. *An Anthropology of BioMedicine*. Blackwell. Str.15-30 a 57-108

Byron Good. 1990. *Medicine, rationality, and experience: an anthropological perspective*. Cambridge University Press, celá kniha

10. týden (24.4.)

sexualita jako objekt vědy

Četba:

Faderman, Lillian. 2002 (1981). „*Sexuologové*“. In *Krásnější než láska mužů. Romantické přátelství a láska mezi ženami od renesance po současnost*. Praha: One Woman Press, pp. 287-305.

Duggan, Lisa. 2000. „*Doctors of Desire*“ In *Sapphic Slashers. Sex, Violence, and American Modernity*. Durham and london: Duke University Press, pp. 156-179.

11. týden (1.5.) STÁTNÍ SVÁTEK - SAMOSTUDIUM

12. týden (8.5.) STÁTNÍ SVÁTEK - SAMOSTUDIUM

13. týden (15.5.) - 2 témata

1. mysl, zdraví a nemoc

kategorie ab/normálního, posednutí, vymítání démona, diskurz psychiatrie a diagnózy, mysl a ne-moc, etnopsychiatrie

Četba:

Kapferer, B. (1979). *Mind, Self and Other in Demonic Illness*, *American Ethnologist*, č. 6, str. 110-133

Foucault, Michel. *Abnormal: Lectures at the College de France, 1974-1975*, kapitoly: 3,8,11.

Doporučená četba:

Atwood D. Gaines. *Ethnopsychiatry: The Cultural Construction of Professional and Folk Psychiatries* (S U N Y Series in Medical Anthropology), celá kniha

Nancy Scheper-Hughes. 2001. *Saints, Scholars, and Schizophrenics. Mental Illness in rural Ireland*. University of California Press: Berkeley, celá kniha

Margaret Lock, Vinh Kim Nguve. 2010. *An Anthropology of BioMedicine*. Blackwell. Str. 281-301

2. sexy těla a trans-těla

Četba:

Califia, Pat. 2004. „Závist' dilda a iné falické fantázie“ In *Lesby-by. Politiky identít*. Ed. by Hanna Hacker. Bratislava: Aspekt, pp. 266-278.

Halberstam, Judith. 1994. „F2M: The Making of Female Masculinity“. In *The Lesbian Postmodern*. ed. by Laura Doan. New York: Columbia University Press, pp. 210-228.

Butler, Judith. 2004. „Undiagnosing Gender“. In *Undoing Gender*. New York: Routledge, pp. 75-101.

+ témata k samostudiu

Odevzdejte anotace v délce 2-3 normostrany ke každému z témat k samostudiu + 3 otázky, nejpozději do 15.5.

bez/mocná a ne/normální těla

tělo a jeho identita, chronická nemoc, těla/netěla

Četba:

Murphy, R.F. 2001. *Umlčené tělo*. Praha:Sociologické nakladatelství. str.17 - 132

performativita těl

Četba:

Butler, Judith. 1993. „Introduction“ to *Bodies That Matter*. New York: Routledge, pp. 1-23.

Young, Iris Marion. 2004. „Throwing Like a Girl“. In *On Female Body Experience*. New York: Oxford University Press, pp. 27-45.